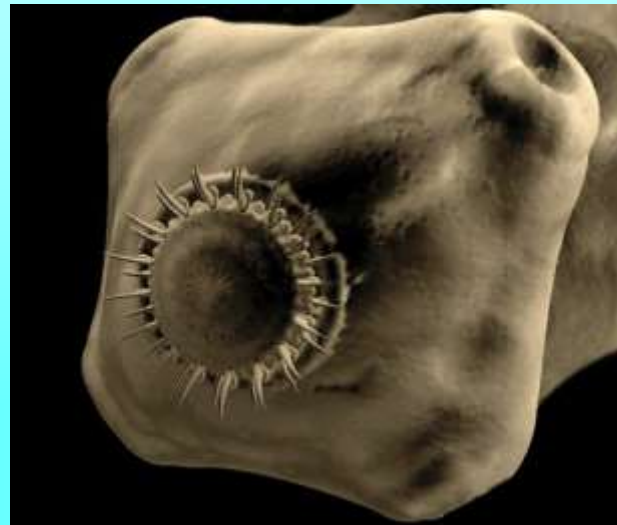

TASIEMCE - *CESTODEA*

SYSTEMATYKA

- Królestwo : Zoa
  - Typ : Plathelmintha
  - Gromada : Cestodea
    - Podgromada : Cestodaria(tasiemce jednoczłonowe)
    - Podgromada : Eucestodia(tasiemce właściwe)
      - Rząd : Pseudophyllidea (tasiemce niższe)
      - Rząd : Cyclophyllidea (tasiemce wyższe)

Rząd : Pseudophyllidea

(tasiemce niższe)

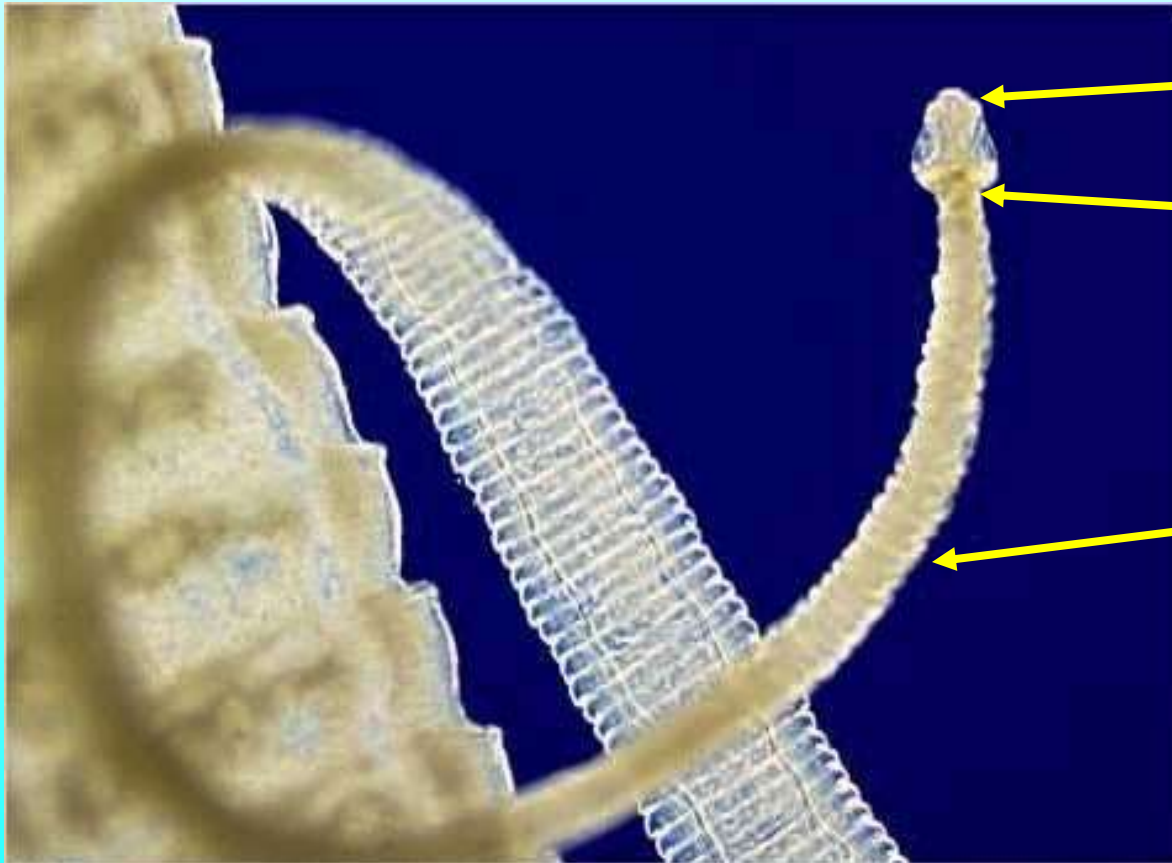
Rodzaj : Diphylobothrium
Diphylobothrium latum
(Bruzdogłowiec szeroki)

Rodzaj : Ligula
Ligula intestinalis (Rzemieniec)

Rodzaj Caryophylleus
Caryophylleus laticeps (Goździcznik)

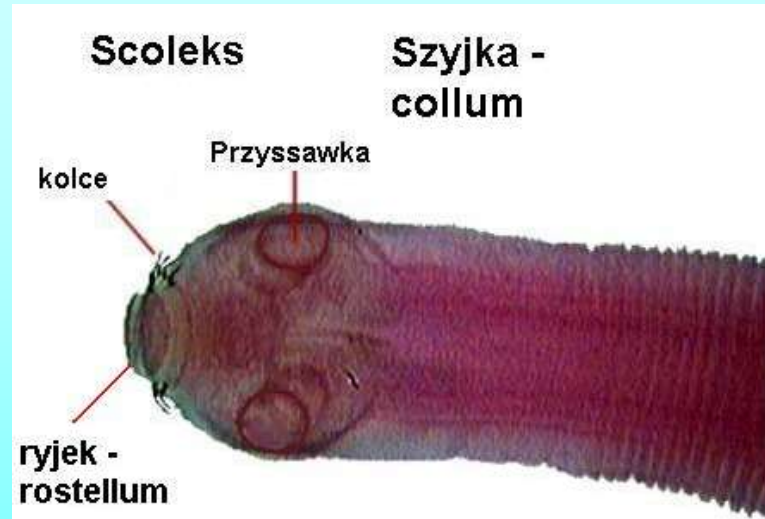
Rodzaj Triaenophorus
Triaenophorus nodulosus

Tasiemce – budowa zewnętrzna

- Skoleks
- Szyjka – collum
- Strobila

Tasiemce – budowa zewnętrzna

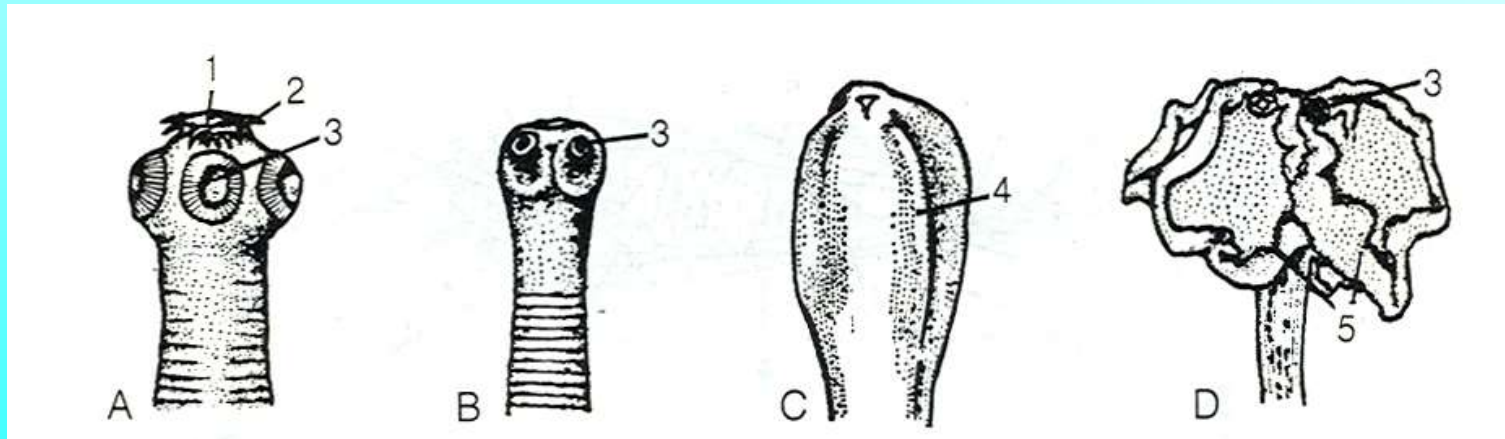
Skoleks - Uzbrojony w różnego typu narządy czepne
- mocuje ciało tasiemca do tkanek żywiciela

Szyjka (*collum*) - zbudowana z tkanki proliferacyjnej
- nieczłonowana część strobili
- produkuje proglotydy

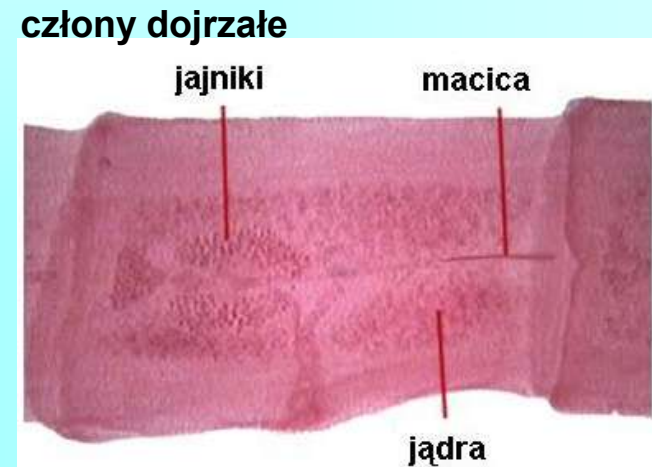
Tasiemce – budowa zewnętrzna narządy czepne

Twory chitynowe
Haki, kolce

Twory mięśniowe
Przyssawki, bruzdy

Tasiemce – budowa zewnętrzna strobila

- łańcuch członów (proglottides)
- w każdym członie komplet narządów wewnętrznych
- człony położone przy szyjce są najmłodsze
- ku tyłowi znajdują się człony dojrzałe,
- najstarsze człony wypełnione w całości macicą pełną jaj nazywają się **członami macicznymi**

Tasiemce – pokrycie ciała tegument

Warstwa
syncytialna

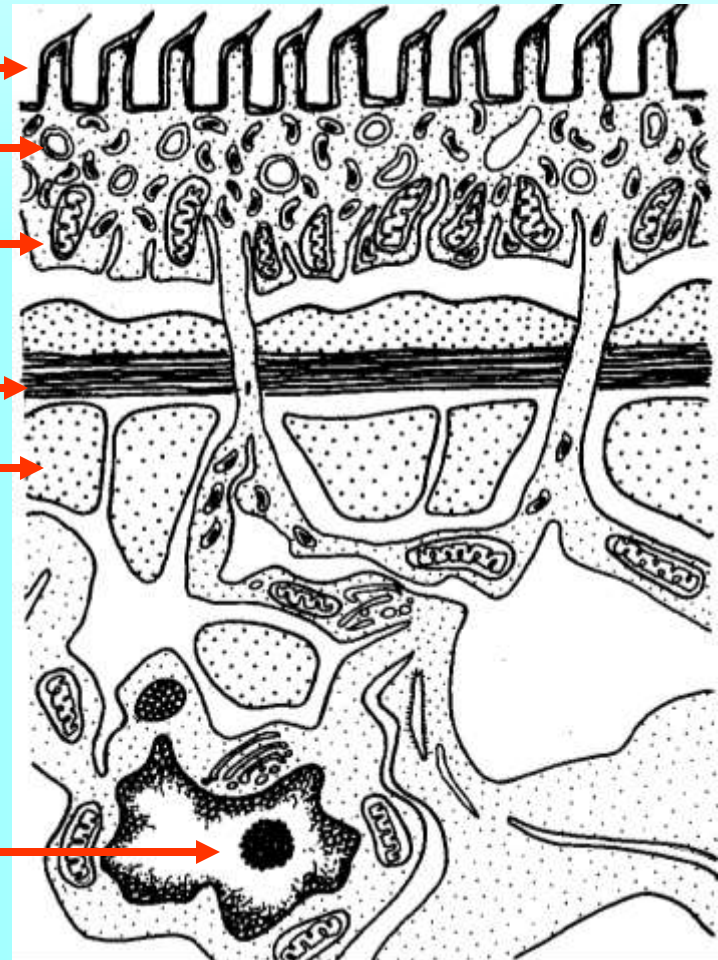
mikrorzęski
ciałko sekrecyjne
mitochondrium

błona podstawowa

Warstwa
komórkowa

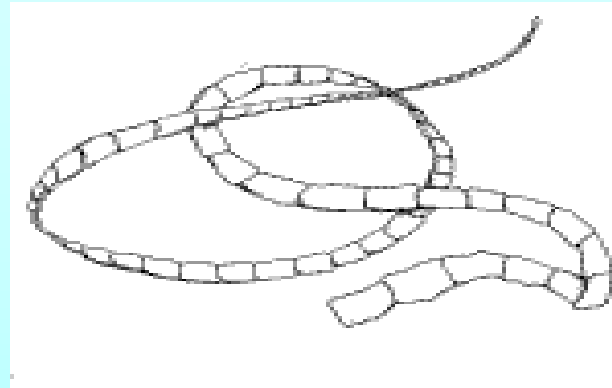
mięśnie

Jądro komórkowe

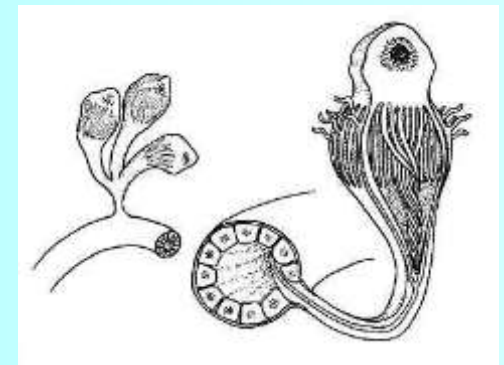
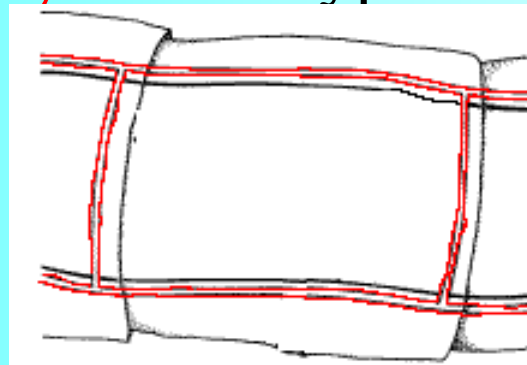
układ pokarmowy

brak przewodu pokarmowego
wchłanianie substancji pokarmowych całą
powierzchnią ciała

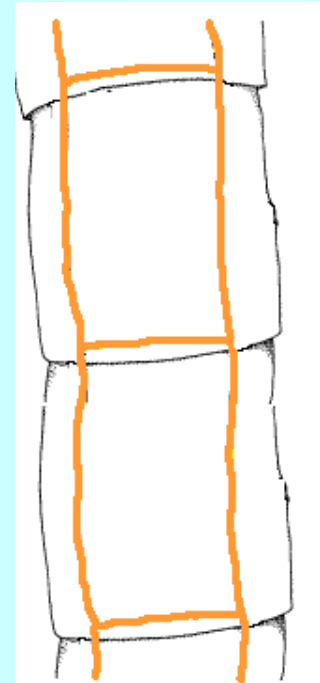
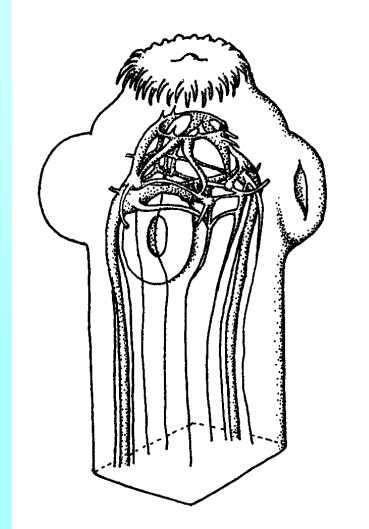
układ wydalniczy Układ typu
protonefrydialnego

•układ nerwowy

- Ośrodkowy węzeł
- nerwowy w skoleksie
- Podłużne pnie nerwowe połączone szeregiem odgałęzień

•układ oddechowy brak

Tasiemce – budowa wewnętrzna układ rozrodczy

Układ rozrodczy męski

- Jądra
- Przewody wyprowadzające
- Nasieniowód
- Pęcherzyk nasienny
- Przewód wytryskowy
- Prącie
- Pochewka prącia

Układ rozrodczy żeński

- Jajnik
- Ootyp
- Gruczoły żółtnikowe
- Gruczoł Mehlisa
- Macica
- Pochwa
- Zbiornik nasienia

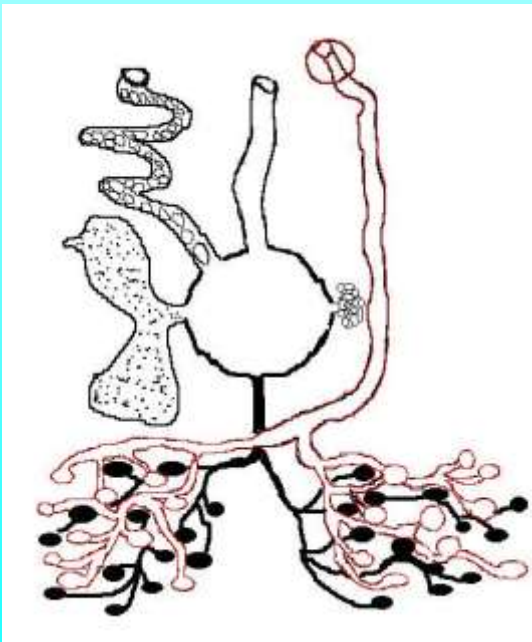
Tasiemce – budowa wewnętrzna układ rozrodczy - różnice

Tasiemce niższe –

Pseudophyllidea

Występuje otwór maciczny

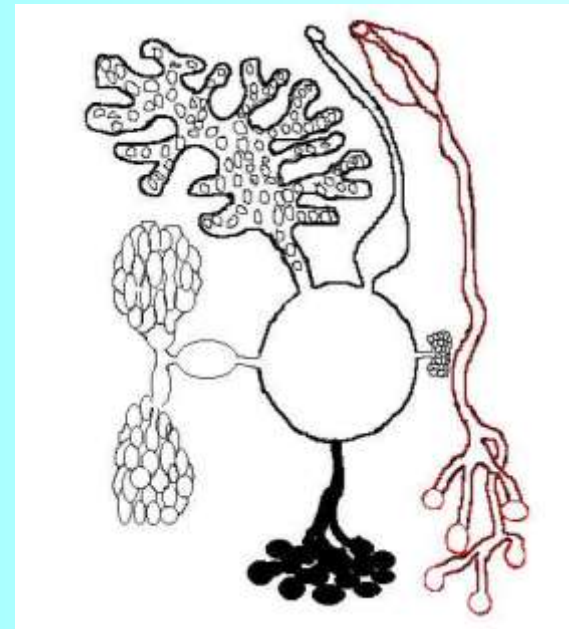
Parzyste groniaste żółtniki

Tasiemce wyższe –

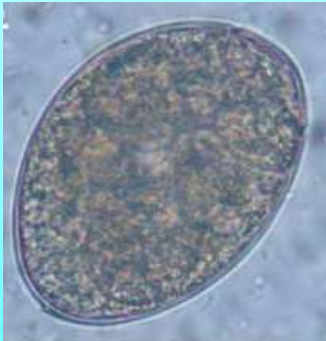
Cyclophyllidea

Macica ślepo zakończona

Tasiemce – jaja

Tasiemce niższe –
Pseudophyllidea

Jajo z grubą skorupką i wieczkiem
brak bruzdkowania tuż po złożeniu

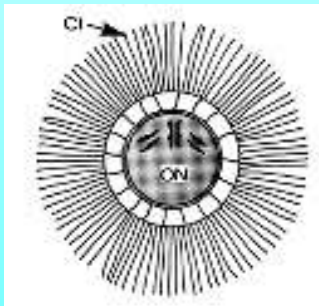
Tasiemce wyższe –
Cyclophyllidea

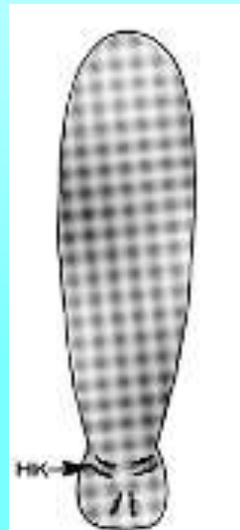
Delikatna osłonka jajowa
– wytwór samego zarodka
Rozwój embrionalny
jeszcze w macicy

Tasiemce – formy rozwojowe

3 Postacie larwalne *Pseudophyllidea*

Koracidium –
postać wolnożyjąca
Otoczona -embrioforem

Proceroid – posiada cerkomer
w I żywicielu pośrednim

Plerocercoid –
W II żywicielu pośrednim

Tasiemce – formy rozwojowe

2 Postacie larwalne *Cyclophyllidea*

Pierwsza
postać –
onkosfera

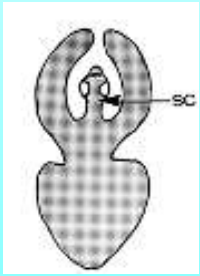

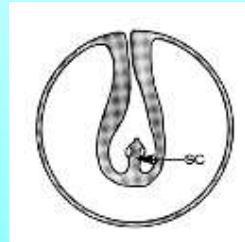
Tasiemce – formy rozwojowe

Postacie larwalne *Cyclophyllidea*

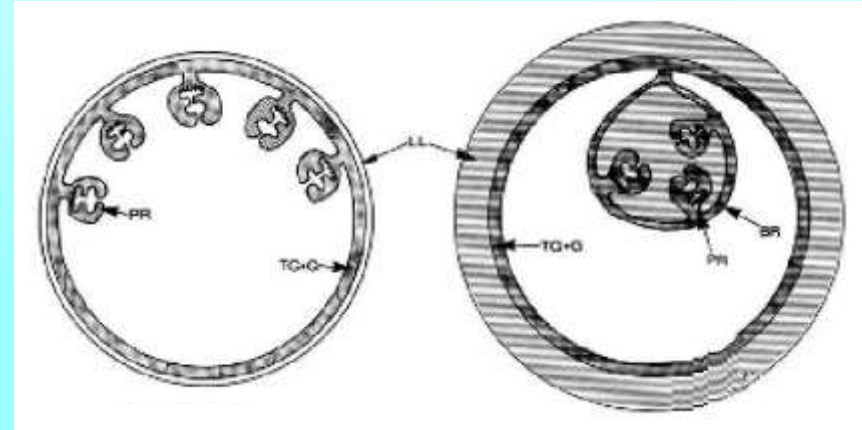
Druga postać larwalna rozwijająca się w żywicielu pośrednim
Może przybierać różne kształty:

Cysticerkoid

Cysticerkus –
wągier

Cenurus, cenur

Echinococcus –
bąbłowiec

strobilocercus

Tetrathrydium

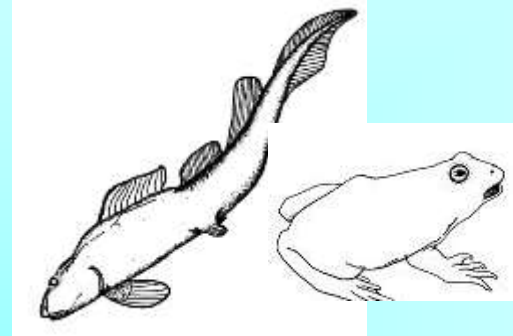
Tasiemce - żywiciiele pośredni

Pseudophyllidea

I żywiciel pośredni

Skorupiak - **proceroid**

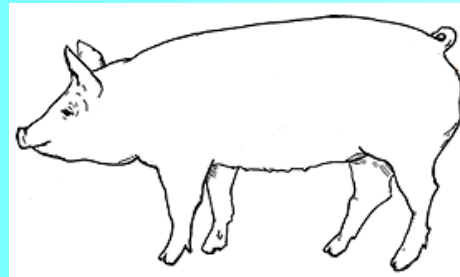

II żywiciel pośredni

Ryba, płaz, gad - **plerocerkoid**

Cyclophyllidea

jeden żywiciel pośredni bezkręgowiec - **cysticerkoid**
lub kręgowiec – **cysticercus, cenurus, echinococcus**

Diphyllobothrium latum – bruzdogłowiec szeroki

- Najdłuższy z pasożytów człowieka do 20 m dł.
- Do 3000 proglotydów
- Mały skoleks 2-3 mm dł.
- Narządy czepne - bruzdy
- Pierwsze 20 % członów – niedojrzałe pozostałe zawierają macicę i jaja
- Żyje w jelicie do 25 lat

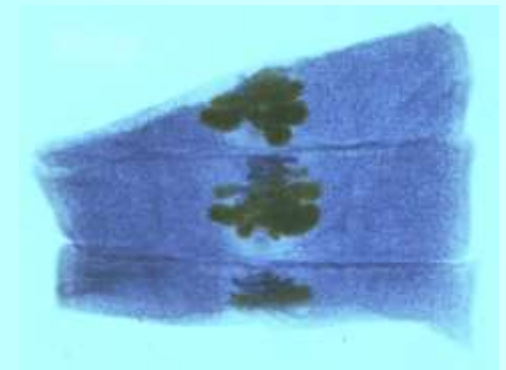
Difylobotrioza

Diphyllobothrium latum – bruzdogłowiec szeroki

człony maciczne szerokie , krótkie
z widoczną **rozetkowatą macicą**

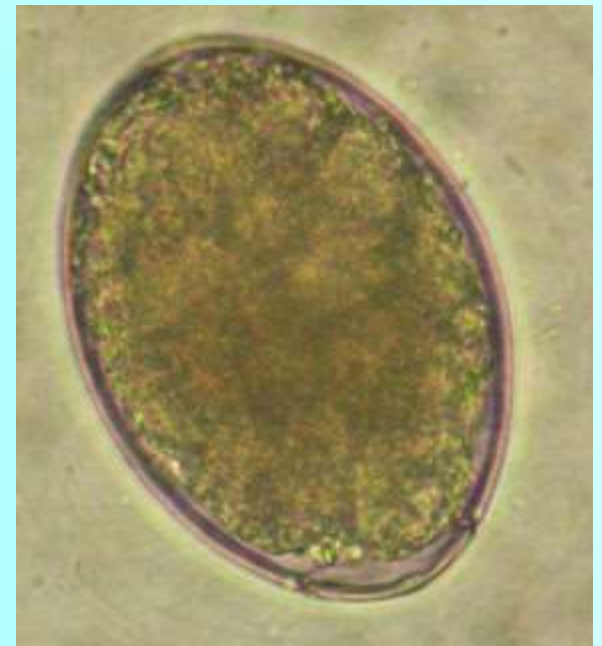
- Układ rozrodczy i rozwój typowy dla rodziny Pseudophyllidea
- nawiązuje do przywr.

Difylobotrioza

Diphyllobothrium latum –

- jajo kształtu owalnego
- na jednym biegunie posiada wieczko na przeciwległym guziczek
- Płodność - około 1 mln jaj dziennie

Diphyllobothrium latum

występowanie

Rejony podbiegunowe oraz rejony klimatu umiarkowanego, głównie półkuli północnej

Europa: ogniskowo pobrzeże Bałtyku (kraje Skandynawii, Litwa, Łotwa, Estonia), Szwajcaria, delta Dunaju.

Ameryka USA - kraina wielkich jezior, Kanada
Chile, Argentyna

Azja - Północna część

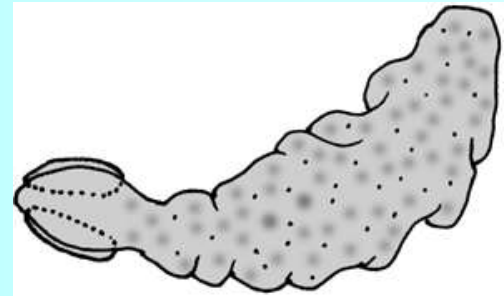
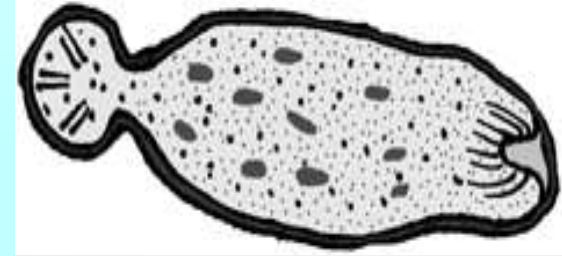
W Polsce sporadycznie u ludzi i zwierząt

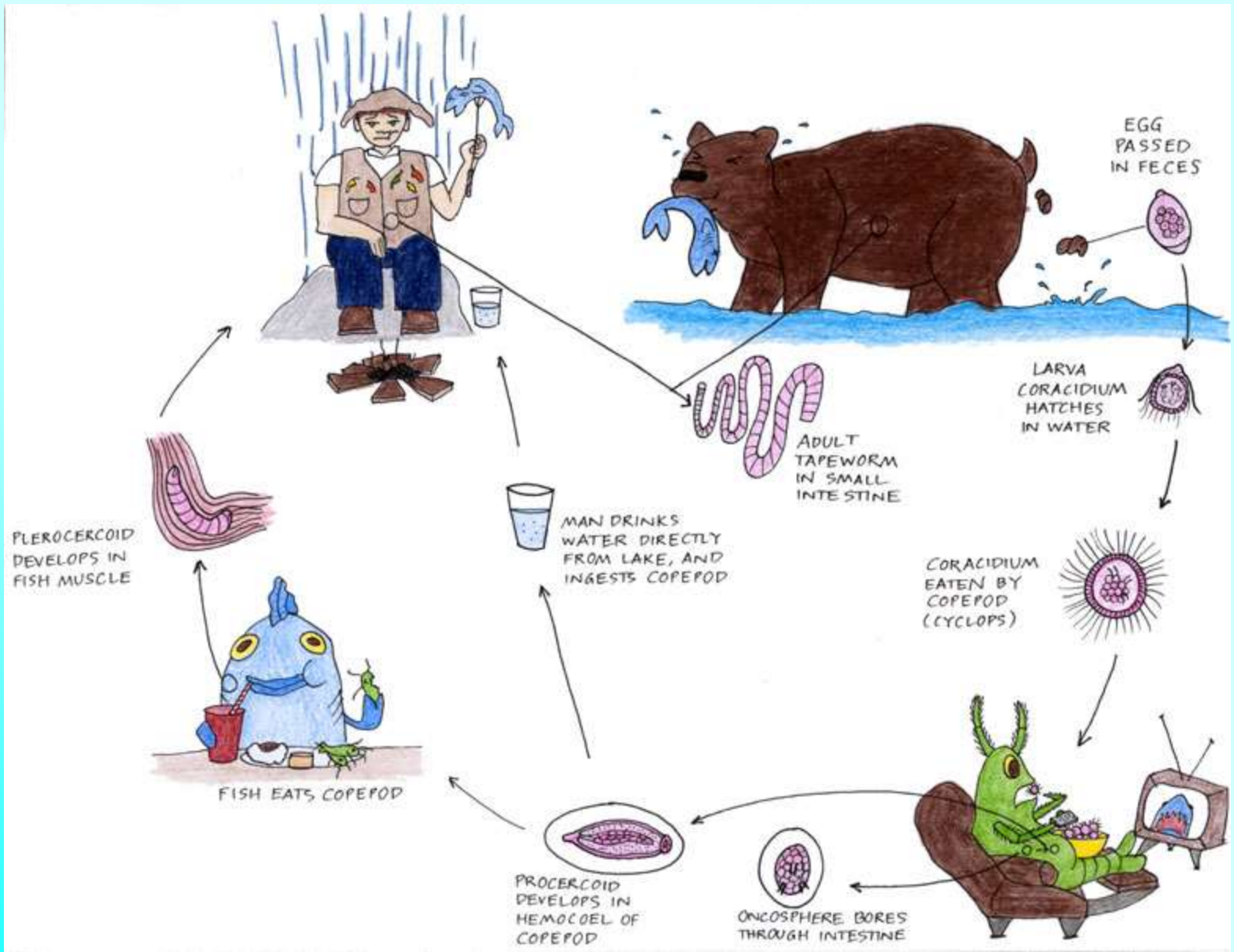

ROZWÓJ

- Inkubacja jaj 9-12 dni 28 C
- Koracidium żyje w wodzie 2 dni
- Zjadane przez I żywiciela pośredniego (widłonogi)
- Rozwój do procerkoidu 2-3 tygodnie (550 um)
- Ryba zjada widłonogi
- Rozwój do plerocerkoidu w mięśniach , jamie ciała lub narządach wewnętrznych (1-3 cm dł. 3-5 tygodni)
- Rozwój w organizmie ryb drapieżnych po zjedzeniu zarażonych ryb planktonożernych (żyje do kilkunastu lat.

Difylobotrioza

- Człowiek i zwierzęta zaraza się zjadając niedogotowane, niedosmażone mięso ryb słodkowodnych
- Okres prepatentny 13-15 dni
- Żyje do 25 lat

Jednostka nozologiczna - *dyphyllobothriosis* (difylobotrioza)

patogeneza

- Uszkodzenia mechaniczne błony śluzowej
- Odjadanie
- Toksyczne działanie metabolitów

Objawy

- Biegunki, bóle brzucha, wymioty
- Zaburzenia nerwowe
- Chudnięcia, anoreksje, osłabienie
- Niedokrwistość megaloblastyczna – niedobór wit. B₁₂

U zwierząt i u części ludzi przebieg bezobjawowy!

Difylobotrioza

- **Rozpoznanie**
  - wykrywanie jaj w kale (dekantacja)
  - wykrywanie członów w kale i wymiotach
- **Eliminacja** u ludzi – prazikwantel 35-40 mg/kg mc., niklozamid

Difylobotrioza

- **Zapobieganie** – smażenie, gotowanie, mrożenie, solenie przez odpowiednio długi czas mięsa ryb z terenów endemicznych. Właściwa oświata sanitarna oraz zabezpieczenie zbiorników wodnych przed zanieczyszczeniem jajami tasiemca
- **W Polsce zwalczanie tasiemczyc** (także difilobotriozy) u ludzi regulują odpowiednie przepisy.

Difylobotrioza

- W innych regionach geograficznych zagrażają ludziom i zwierzętom pokrewne tasiemce z rodzaju *Diphillobothrium* między innymi *D. cordatum*, *D. dalliae*, *D. dendriticum*, *D. erinacei*, *D. lanceolatum*, *D. pacificum*, *D. ursi*, *D. yonagoensis*.

Spirometra erinaceieuropaei

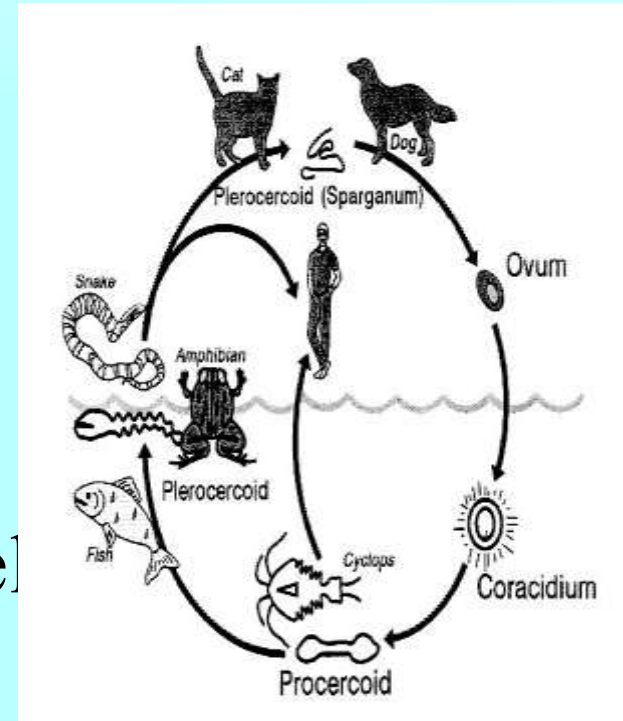
- Pasożyt jelita psa , kota i innych mięsożernych

- Do 1 m dł.

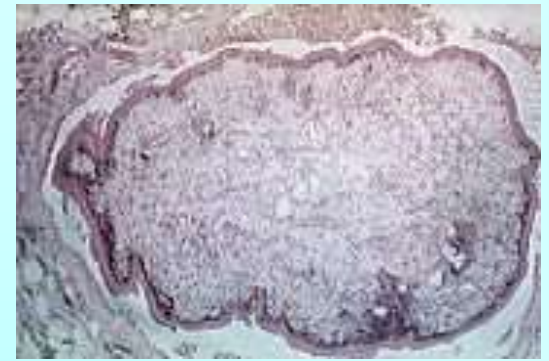
- Jaja z wieczkiem (44- 68 um)

Człowiek przypadkowy żywiciel parateniczny

Występowanie Azja Europa pld.
Ameryka

Spirometra erinaceieuropaei

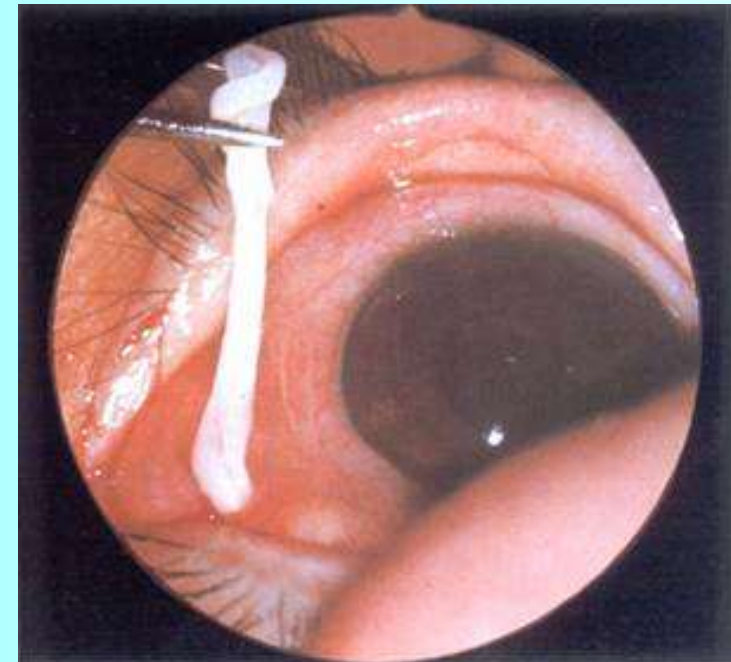
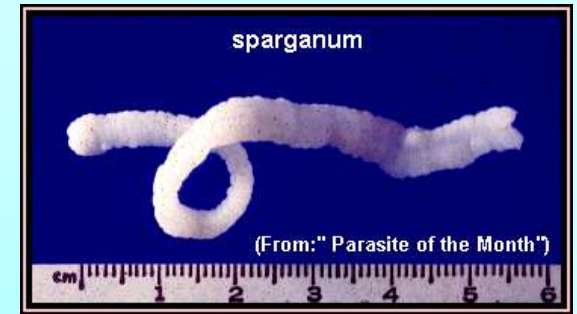

- I żywiciel pośredni skorupiaki planktonowe
- II żywiciel pośredni - gryzonie , płazy gady (węże wodne) plerocerkoidy, kilkaskadziesiąt cm w mięśniach
- Człowiek

Plerocerkoidy (*sparganum*) mogą znaleźć się w tkance podskórnej, gałce ocznej i narządach wewnętrznych

Sparganoza

- Zараżenie
- Zjedzenie surowego mięsa II żywiciela pośredniego - obecność larw w narządach wewnętrznych - również mózg
- Medycyna chińska – przykładanie do skóry lub oczu mięsa płazów i gadów – sparganoza oczna lub skórna

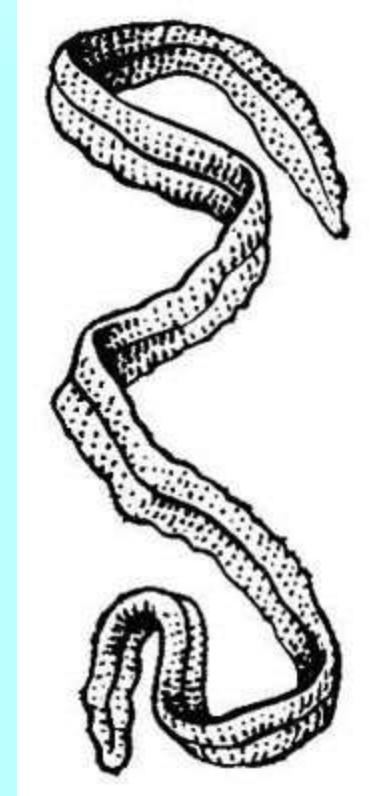

Liguloza

Ligula intestinalis

rzemieniec

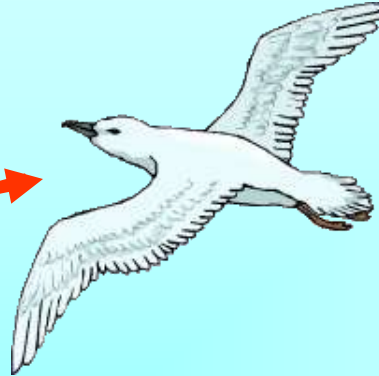
- Długość dorosłego tasiemca 15 – 100 cm
- Mięsiste ciało, zewnętrzna segmentacja widoczna tylko w części przedniej.
- Skoleks z dwoma bruzdami
- Na spodniej stronie ciała płytki rowek
- Macica zakończona otworem jaja usuwane są na zewnątrz

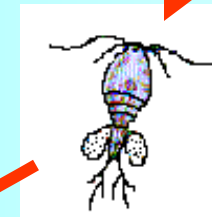
Liguloza

Ligula intestinalis - cykl

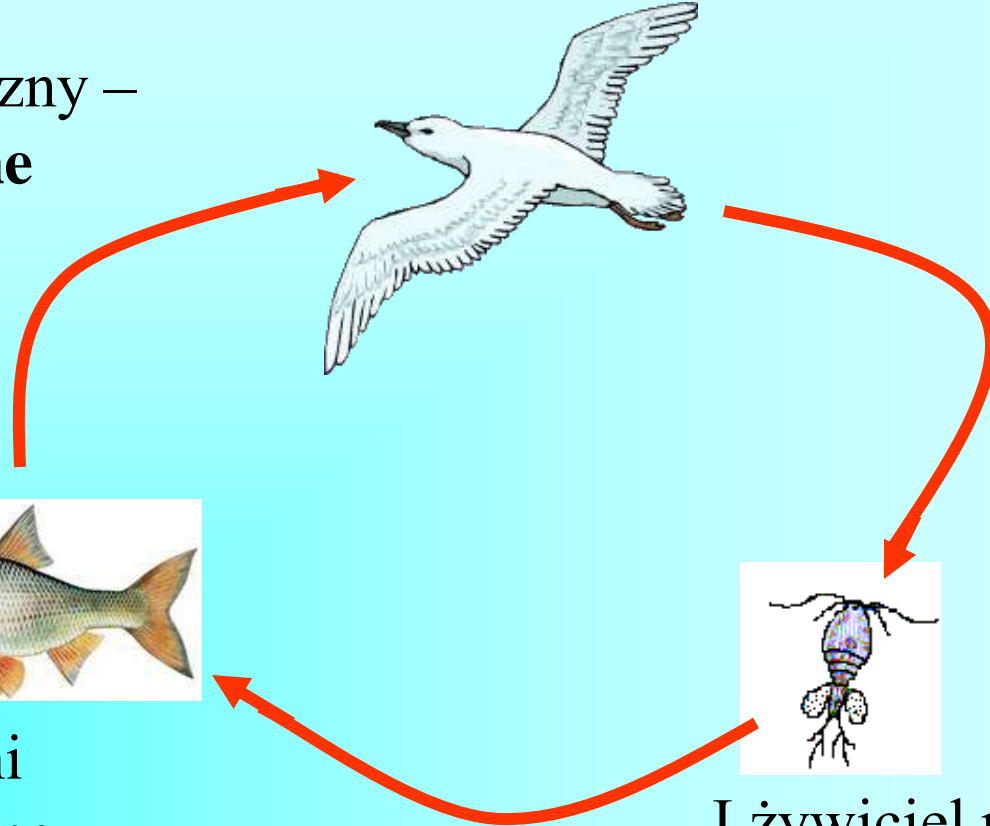
Żywiciel ostateczny –
Ptaki wodne

II żywiciel pośredni
**Okoń, lin, leszcz, karp,
Tołpyga
Plerocerkoid**

I żywiciel pośredni
**Raczek planktonowy
-Cyclops
Procerkoid**

Liguloza

Ligula intestinalis

- Termin liguloza oznacza chorobę ryb wywołaną przez plerocerkoid – długości 20 – 40 cm.
- Dla samych ptaków pasożyt wydaje się być nie szkodliwy.

Liguloza

Ligula intestinalis - chorobotwórczość

- Pasożyt wywiera swoim ciężarem ucisk na trzewia do 10% m.c. ryby
- Uszkodzenie naczyń krwionośnych
- Zahamowanie wzrostu gonad

Liguloza

Ligula intestinalis – objawy

- Wzdęte powłoki brzuszne
- Pływanie pod powierzchnią wody
- Przerwanie powłok okolicy brzusznej
- Apatia

Liguloza

Ligula intestinalis –

- Zapobieganie – jest trudne, polega na odławianiu chorych ryb.

Liguloza

Ligula intestinalis –

W Polsce liguloza występuje regionalnie.

Na Lubelszczyźnie problem dotyczył głównie leszczy i płoci często zgłaszany jest przez wędkarzy.

**Plerocerkiod *Ligula intestinalis*
jest niegroźny dla człowieka!**

Caryophylleus laticeps goździcznik

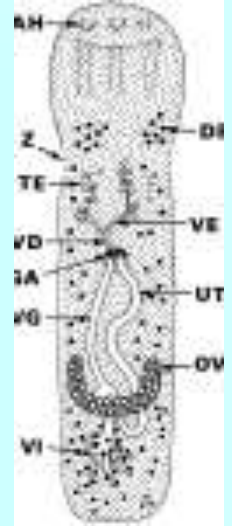
- 2-4 cm dł.
- Spłaszczony, płatowaty skoleks,
bez bruzd

Lokalizacja - jelito ryb
karpiowatych

Caryophylleus laticeps

rozwój

- I żywiciel pośredni – skąposzczety-procercoid
- II żywiciel ryby karpowate – plerocercoid w jelicie
- II żywiciel staje się automatycznie żywicielem ostatecznym (zjawisko neotenni – zdolność do rozrodu larw)

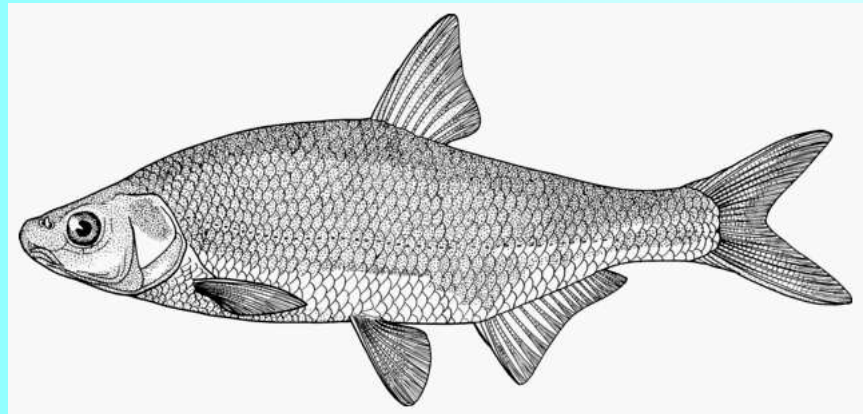
objawy

- Najczęściej inwazja dotyczy młodych ryb
- Stan zapalny błony śluzowej jelit lub martwica
- Wychudzenie ryb
- Możliwe perforacje jelit
- Wodobrzusze
- Śnięcia masowe w miesiącach letnich
- Objawy samoistnie zanikają pod koniec lata

Triaenophorus nodulosus

- Do 30 cm dł. 4 mm szer.
- Skoleks z 2 bruzdami i 4 hakami w kształcie kotwic
- **Lokalizacja** - jelito ryb drapieżnych – formy dojrzałe
- wątroba ryb – forma larwalna(plerocerkoid)

Triaenophorus nodulosus

rozwój

- I żywiciel pośredni – widłonogi – procerkoidy - do kilkudziesięciu w jednym bezkręgowcu
- II żywiciel pośredni – ryby planktonożerne i drapieżne – po zjedzeniu planktonu (plerocerkoidy w wątrobie do 10 cm często w dużej liczbie)

Triaenophorus nodulosus

objawy

- II formy schorzenia
  - Narządowa - ryba II żywicielem pośrednim
  - Jelitowa – ryba żywicielem ostatecznym
- Objawy uzależnione od intensywności inwazji - znaczenie kliniczne forma narządowa – martwica wątroby i śnięcia ryb
- - forma jelitowa zwykle bezobjawowo